

CUMHURİYETİN 101. YILINDA ÇOCUK VE KADINLARIN HALEN KORUNMA(MA)SINA NEDEN OLANLARLA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANINA AÇIK ÇAĞRI..

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı

Sayın Bayan Mahinur Özdemir Göktaş'a .

Değerli Bakan

Öncelikle CUMHURİYETİN 101.YILINI ÖZELLİKLE KUTLARIM.

Bu gün ve önem bağlamında bilindiği gibi günümüzde maalesef öne çıkan kadın cinayetleri ve en son olarak Narin olayı, herkesi dehşet içine soktu..Böyle şiddet sarmalında çocukların cinsel istismar edilmesi ise diğer bir insan hakları suçu olarak maalesef halen süre gelmektedir. Kısaca toplumsal dahil şok içinde bir çaresizlik sarmalı ve çeşitli endişeler,korkular ise umutların ve de geleceğin yitirmesine neden olmaktadır.

Her sene en azından günde bir kadın cinayetine çeşitli söylemlerle birlikte bu süreçte alıştık.Ayrıca kapsamın da 6284 sayılı Kanununda halen yer almasına rağmen İstanbul Sözleşmesini geri istemek gibi bir talepte söz konusudur.Diğer taraftan kurbanlar açısından oluşan mağduriyetler için Avrupa Sosyal Şartı dahil bu yöndeki kararlar korumak için halen geçerlidir. Ayrıca adalet sisteminde en son olarak 2023 yılında suç kurbanları olmak üzere 800 binden fazla çocuktan bahsediliyor.Aslında bu sayının çok çok üstündedir.

16 yaşında çocukların mahkemeler tarafından verilen izinle evlendirilmesi dahil on binlerce kız çocuğun çeşitli şekilde evlendirilmesi ise çocuk hakları açısından nasıl uzak olduğunun önemli gerçeklerindedir.

Söylemler dışında yüzüncü yılda geldiğimiz noktada yaşanan ağır sorunlar aynı zamanda bir endişe kaynağıdır.Toplumun geleceğini de belirlemektedir.Bunların arasında çocukların cinsel istismar açısından ise 0-18 yaş arasında ki çocuklara yönelik soruşturma sürecinde (122 376) suçtan bahsedilmektedir.Yazılar ile yüzüymiiikibin üçyüzyetmişaltı olup en az bu sayıda kurban çocuktan bahsedilmektedir. Çok acıtıcı ve vahim durum ortaya çıkarken 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu açısından Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını da özellikle görevli kılması bu kanunu ve de uygulamaları daha da önemli yapmaktadır.Kanun aynı zamanda bu sayıda sosyal inceleme raporunun Bakanlık tarafından düzenlenmesini de görev yapmaktadır.Bu yöndeki yaptırım ise bunun içindir.

Yine bilindiği gibi çocuklar sadece bir sayı değildir. Önce insandır ve her birisi için ayrı ayrı birer öyküsü ile yaşama tutunmasını gerektirmektedir. Bunun için sosyal ortam ve yaşam koşullarının dikkat edilmesi ile çocukların yarar ve esenliğin gözetilmesini görev yapması adaletin de korunması ile doğrudan ilgilidir. İnsan olma içinde önceliklidir.

Yaşama tutunma içinde ki kurbanlar ve yakın çevresi dahil çeşitli,çeşitli acılar ise bilinen acı gerçeklerdir. Özellikle güçlünün güçsüzü ezmesi ile ev içi dahil bütün alanlarda böyle bir alışkanlık zaman zaman bu süreçte öne çıkmaktadır. Kaygı,korku ve paniğe neden olan bu şiddet sarmalı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını her açıdan ve uygulamalar için daha da önemli olmaktadır.Nedenler de gayet açıktır. Gerçekler de maalesef acıtıcıdır.Empati ve yüzleşme gibi yöntemle bu şiddet sarmalının anlaması ve sorunlarla baş etmesine aynı zamanda yardımcı olabilmektedir.

Adaletin de tamamlayıcı unsuru olan sosyal hizmetler aynı zamanda bir toplumun geleceğidir. Sosyal adalet ve eşitlik için kadınlar ve aileler dışında yüz binlerce korunma ihtiyacı olan çocuktan

bahsedilmektedir. Böyle sorunla başedebilmek amacıyla ve göreve sahip bakanlıkla da sorumlulular dahil karşı karşıya gelinmektedir.

Diğer taraftan yoksunluk açısından engelliler ve yaşlılar dahil sosyal hizmetler açısından Bakanlık olarak çeşitli türlerle birlikte sosyal yardımlar gibi çeşitli uygulamalara yönelik sosyal hizmetler önemli bir bütçeyi de ayırmaktadır. 2025 yılı için 5 milyon aile dahil 400 Milyar TL büyüklüğü ile kadın sorunu ve ailenin korunması gibi hizmetlere yönelik sosyal hizmetler özellikle yoksun dahil yoksulların ve de kimsesizlerin kimsesidir.

Yüzüncü yılını doldurup 101 .yılı kutlarken Cumhuriyet bunun için vardır.Aynı zamanda Cumhuriyet öyküsünün onurlu ve zorlu öyküsünün parçasıdır. Cumhuriyetle birlikte barış ve huzur içinde yaşamak ve korumak için sosyal adalet ve eşitliğinin, sosyal hizmetler boyutu dahil kamusal hizmetler için öncelikli amaç ve hedefle vardır. Günümüzde var olan Cumhuriyette; milyonlarca, aile ve yurttaşlara çeşitli hizmetleri , adil ve adaletli bir şekilde beklemektedir.Sorumlularla birlikte hesap vermeye de hazır olmalıdır. Bu açıdan özgür ve eşit yurttaşın birlikte yaşamak ve güçlendirmek için aynı zamanda riskleri de içeren önlem ve koruma boyutunu yetkinlik ve liyakatla öne çıkarmaktadır.

Yoksun kişi,grup ve toplulukların her açıdan korunması gibi bir görev ve sorumluluk bilindiği gibi anayasal görevlerdendir. İnsan hakları bağlamında evrensellelikle birlikte bir dayanışma ruhu ve bakış, sosyal ve hukuk devlet kapsamında öne çıkmaktadır. Böyle bir sorumluk ve yükümlülükle, kişiler ile ilgili merhametin de ötesinde ki bakış ve görev ise kişiler dahil toplumun geleceğinin nasıl inşaa edilmesi içindir.Kurallar ve değerlere dayalı normlar ile Kurumlar da bunun için vardır.

Özellikle de sosyal adalet açısından ekonomik ile ilgili çeşitli şiddetli yoksun kılanlar için öne çıkan yoksulluk ve bu yönde ki mücadele ise diğer önemli boyuttur. İnsanlık öyküsündeki gelişmelerle geline nokta bu görevler, hayırseverlik ve yardımseverlikten de ayrılmaktadır.Yeni bakışa da ihtiyaç duyulması kurallar ve değerlere saygı ile de orantılıdır. Kaynağını vergi toplamak gibi yetkisi ile söz konusu bütçenin TBMM de onaylanması sonrası sağlık,eğitim ve güvenliğin yanı sıra adalet yönetimini de öne çıkaran kamusal hizmetler arasında öne çıkan “sosyal hizmet(ler) boyutunu toplumsal açıdan önemli kılmaktadır. Hem sosyal yardım hemde sosyal hizmet(ler) açısından bu önemli iki boyut Anayasanın 90/6 maddesini de özellikle yükümlü kılmaktadır.

Sosyal haklar ve sosyal koruma ile ilgili olarak ” sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı” ve “sosyal yardım hakkı” gibi sosyal haklar ise bilindiği gibi 2004 yılında beri Avrupa Sosyal Şartı’ni yükümlü ve görev kılmaktadır.Çalışma hayatı dahil sosyal ortam ve yaşam koşullarına yönelik diğer haklar ile birlikte hak sahiplerine yönelik sosyal çalışma yöntem ve araçların geliştirilmesi aynı zamanda bu iki hakkın korunması ise saygı ile başlar.

Sosyall hizmetler eğitimi de diğer bir boyuttur. Bakanlığın ve de sunulan hizmetlerinin hak sahiplerinde de karşılığı bulması ve topluma gelecek inşaa edilmesi içinde Bakanlığı anlamlı kılmaktadır. Bunun içinde sosyal hizmetler eğitimi dahil profesyonelleşme boyutu yetkinlik ve liyakat içinde önceliklidir.

Asli görevlilerce sunulması için üstelik 1960 lardan beri eğitim dahil sosyal hizmetler ile ilgili bir geçmiş hafızalardadır. Çocuklara bayram sunan önemli aktörlerden Çocuk Esirgeme Kurumu da bu geçmişin parçasıdır.Çocuk Esirgeme Kurumunun 2012 yılında sembolü ile ortadan kaldırılan hüznü bu öyküsü aynı zamanda Cumhuriyetin anlamlı bir öyküsüdür.

Ancak 2005 yılından beri “Çocuk Koruma Kanunu” ile öne çıkan “sosyal çalışma görevli” tanımı hem sosyal hizmetler yönetimini hemde adalet yönetimini etkilemiş ve de belirsizleştirmiştir. Karmaşık hale de getirmiştir .Hak sahiplerinin dikkate alınmadığı bir durum yapılar ve görevlilerce birlikte ortaya çıkmaktadır.

Suça yöneldiği iddia edilen çocuklara yönelik garabet tanımla birlikte öne çıkan yargısal boyutun dışında korunma ihtiyacı olan çocuklara yönelik koruyucu ve destekleyici tedbirler için bu yönde ortaya çıkan keyfilikler her şeyinde önüne çıkabilmiştir.Dünyada karşılığı olmayacak bir şekilde çocuk ağır ceza mahkemesi de çocuklara layık görülmüştür.Bu özgünlükle ve sonra da suç makinası nasıl olduğu diye şaşkınlık için kala kalınmaktadır.

Herkesinde yaptığı ortaklık ise adaleti de örselemiş ve zedelemiştir.Bu birliktelikle sosyal hizmetler gibi idari görevin, yargısal vesayetine alındığı bakış ile de çocukların korunduğu halen iddia edilmiştir. Sosyal hizmetleri ve adaleti anlamlandırmayı da zorlaştırmaktadır.

Özellikle cezalandırmaya odaklanmış Çocuk Koruma Kanunu ile “sosyal çalışma görevli” gibi tanım bu hedefle üretilmiştir.Bir asırdan beri kaynak kanun açıdan var olan resmi vesayet kurumu gibi bir yapının hukuk dünyası tarafından dikkat edilmemesi ve hukuksal kargaşalar ise diğer bir etkidir. Hem adalet hemde sosyal hizmet yönetimi için rol ve görevlerin açık ve net olmaması bir hedefle ortaya çıkan durum , bu yönde bir zemini de oluşturmuştur.Bu süreçte aktörlerde bellidir.Canlı tanıklıkla birlikte adil yargılama boyutunun göz ardı edilmesi diğer önemli gerçeklerdendir.

Böylece sosyal hizmet eğitimi almamasına rağmen kendi mesleği dışında psikolog,psikolojik danışmanlık ve rehberlik gibi rehber öğretmen mesleğine sahip kişilerin sosyal çalışmacılar gibi benzer görev ve yetkiye sahip olması 2005 yılında sağlanmıştır.Görüldüğü gibi kanunlaşma sürecinde sosyal koruma açısından hem sosyal hizmetler yönetimi ve de adalet yönetimine yönelik böyle bir amaç ortaya çıkmıştır.Adalet ve hukuka bakış ile böyle sınırlama ve kapasite tutanaklar da tarihe not edilmiştir.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesine kaynaklık yapan Pekin Kuralları arasında temel bir araç olarak öne çıkan “sosyal inceleme rapor” ile ilgili durum ve uyarıların özellikle dikkat edilememesi gibi böyle bir acıtıcı durum çocuklar ve toplumun geleceğini de şekillendirmiştir.Bu gerçeklerle birlikte özellikle öne çıkan koruyucu ve destekleyici tedbirlerin nasıl ve neden olması gibi bir zorunluluk ve özen olmadan böyle bir görevin , bu görevlilerce uygulamaları,öncelikle çocuk hakları,insan hakları ve de sosyal haklar açısından da halen etkilemektedir.

Aynı zamanda çocuklar dahil kişilerin korunmasına yönelik önlem ve tedbirlerin asgari standartlara dayalı kuralların dışına itilmesine nedendir.Başta güçsüz ve savunmasız çocuklar dahil kişilerin korumasız bırakılması halen süre gelmektedir.Çocukları korumak gibi amaç yerine çocuklar aynı zamanda araç olabilmektedir.

Savunmasız ve korumasız bu şekilde bırakmak şiddet ve çaresizlik sarmalının da ilk adımıdır. Çocuk Hakları Sözleşmesi,İnsan Hakları Sözleşmesinin yanı sıra Avrupa İnsan Sözleşmesi ve de Avrupa Sosyal Şartı açısından böyle bir keyfilik aynı zamanda söz konusu haklarının engellenmesine de neden olmaktadır.

Diğer taraftan Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi açısından 1967 yılından beri sosyal hizmet(ler) yönelik çeşitli kararlarda söz konusudur. 1991 ve 2001 yılında sosyal hizmet uzmanları ve/ya sosyal çalışmacılar için insan haklarının korunması ile ilgili bir görevi de öne çıkarmaktadır.Endişe ve politika geliştirme gibi bir görev ise önceliklerdendir.

Bu süreçte “sosyal çalışma görevlisi” veya daha sonra devreye giren ASDEP veya “adli destek görevlisi” gibi dünyada karşılığı olmayan tanımlama ile de bu insan hakları boyutunun özellikle engellenmesi de amaçlanmıştır.Bu duruma ve keyfiliklere yönelik UNICEF tarafından halen yayınlanan “Sosyal Çalışma Görevlisi El Kitabı” sosyal hizmetler ve adalet için ayrıca kara lekedir.Türkiye de ki çocuklara bu şekilde ve bu bilgi ile layık ve/ya uygun görülmüştür. Çeviri yanlışları ile birlikte Çocuk Haklarının Sözleşmenin ve Pekin Kuralının korunması yerine bu örnek(ler) oldukça manidardır.

Ayrıca 2012 yılında kendi meslekleri dışından sosyolog, çocuk gelişimci, öğretmen veya aile tüketici gibi , gibi çeşitli diğer mesleklerde bu sürece ve bu şekilde dahil edilmiştir. Sosyal çalışmacıları benzer kılma hevesi ile çocuklar özellikle Çocuk Hakları Sözleşmesine rağmen araç olmuştur. Etik ilkelere dayalı evrensel bir uygulama yerine Türkiye de sosyal hizmetlerden uzaklaşmasına da doğal olarak neden olmuştur. Başta hak sahibi çocuklar olmak üzere diğer bir istismar boyutunu da öne çıkarmaktadır.

Çocuk Hakları Sözleşmesi açısından karar vermeden önce zorunlu olan “sosyal inceleme raporuna” göre öngörülen tedbirlerin özellikle sosyal çalışmacılar tarafından düzenlenmesi evrensel bir uygulamadır. Bunun yerine başka meslekler tarafından gerçekleşmesi Türkiye’yi özgün ve farklı kılmaktadır. Evrensel uygulamadan da bu katkılarla ayrılmaktadır. Önlem ve tedbirlere kaynaklık yapılması ve çocukların geleceğini belirlemesi aynı zamanda adil yargılama boyutunu da özellikle öne çıkarmaktadır.

Adalet zedelenirken 12 yaşındaki bir çocuğun genel mahkemelerce tutuklanması için yapılan ortaklık ve suskunluk 2005 yılından süre gelmekte olup çocuk halarının nasıl sözde olduğunda acı örneklerdendir. Hukuksal ve sosyal korumasız boyutun halen ele alınmamasıyla ağır cezalara ayrıca maruz kalırken çeşitli mağduriyetlere neden olmaktadır. Ayrıca bu keyfiliklerle birlikte kamusal hizmet ve yönetim açısından kamu zararı ve yetki gaspı da diğer önemli boyuttur.

Ortada adalet ve sosyal hizmetler adına görüldüğü gibi bir “anomi” hali söz konusudur. Bu durum aynı zamanda normalleşmeyi de halen beklemektedir. Başta Avrupa Sosyal Şartı’na rağmen ortada korumasız bırakıldığı bir durumda gayet açıktır. Bu arada 6284 sayılı kanunda yer alan kapsam ve İstanbul Sözleşmesi için halen yapılan talep edilmesi diğer bir hukuksal çelişkidir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ise öncelikli sorumlu birimdir. Aynı zamanda yargısal boyutun idari açıdan da ayrışması önceliklidir. Ancak ve halen idari vesayetten kurtulmadığı sürece devam eden bir sorun ise halen ele alınmamaktadır. Hem 6284 sayılı kanun hem 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu olmak üzere sözleşmeler ve bakış ele alındığında bu bilgilere rağmen bu yöndeki kargaşa ile hukuksal korumamız bırakılması da oldukça manidardır.

Aynı bakışla çocuk ve kadınların korun(ma)ması ve de sosyal yardımlar ise diğer bir etkidir. Bilindiği gibi Sosyal Yardım ve Dayanışma Vakıflarınca 2004 yılından beri süre gelmesi aynı zamanda yurttaşların korunmasız bırakılmasına nedendir. Avrupa Sosyal Şartına rağmen söz konusu Vakıf ile oluşan özel hukuk boyutu ve ilişki dikkat edilmeden süre gelen bu uygulama ile böyle bir harcama ve yardım söz konusudur. Bu yönde bir yetkinlik aranmadan yüz milyarlarca Türk Lirası, ailelerin ve toplumun geleceğini de belirlemektedir. Hukuksal açıdan Sayıştay tarafından yapılan son açıklamaya rağmen kamu zararı ve yetki gaspı da bu şekilde söz konusudur. Hak sahibi güvencesiz bırakılarak anayasaya ve sosyal haklara aykırı bir durum ise süre gelmektedir. Şimdiye kadar dikkate alınmaması aynı zamanda yoksulluğun istismarında temel bir örneğidir.

Ailelerin korunması ve sosyal yardım dahil sosyal hizmetler için Bakanlık gibi önemli görev yürütülürken, sayın Bakanın almış olduğu eğitim dahil Belçika da üstlenilen çeşitli görevler ve açıklanan özgeçmiş, süre gelen ve yaşanan uygulamalar için de ayrıca önemlidir. Bilindiği için başta Belçika olmak üzere sadece sosyal çalışmacılar tarafından sunulan hizmetler ile de sosyal hizmetler ancak mümkündür.

Özellikle de sistem ve aile hukuk açısından vesayet boyutu için bir asırdan beri var olan kurumsal yapı ve uygulamalar Almanya ve de kaynak kanun açısından İsviçre dahil diğer ülkelerde de geçerlidir. Sosyal hizmetler ile ilgili benzer yapı ve uygulamanın anlam kazandırması içinde önemli bir fırsattır. Ancak bürokratları ve hukukçuları aşmak ise en zor kısmıdır. Çözülecek sorunların bir süre sonra parçası olması böyle bir beklentiyi de engellemektedir.

Türkiye açısında Türk Kanunu Medenisi dahil kaynak kanunlar ise 1926 yılından beri önemli gelişmedir. Özellikle 2004 yılında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Sosyal Şartı birlikteliği ile Belçika ve Türkiye açıdan sosyal haklar dahil benzer haklara sahip olması da diğer önemli bir dönemdir. Yapılar dahil böyle bir gelişimde söz konusudur. Aynı zamanda evrensel uygulama sosyal hizmet(ler) ile ilgili etik ilke ve değerler ile Belçika dahil ancak vardır.

Diğer taraftan Belçika da yaşayan Türk vatandaşları için sahip olan hakların Türkiye ye layık görülmediği bir durum da özellikle ortaya çıkmaktadır.Almanya dahil yurtdışında yaşayan Türkler ile birlikte ele alındığında Avrupa Sosyal Şartı açıdan Brüksel de ki köyde yaşayanlar, Siirt'te ,İzmir de , Emirdağ da,Afyon da ki köyde yaşayanlar benzer hakka sahiptir. maaleswfAncak Türkiye de yaşayanlara farklı farklı şekilde bakarak ve haklarının engellenmesinin bu araçlarla uygun veya layık görülmesi aslında üzüntü verici durumda ötesindedir.Bu bilgi birikimle Avrupa Konseyi , Birleşmiş Milletlerdeki Komitelerin yanı sıra üyesi olunan Uluslararası Sosyal Hizmet Organizasyonu göz artı etmek ise diğer üzüntü kaynağıdır. Yüzüncü yılında ki bu durum ise hiçbir şekilde Türkiye ye maalesef yakışmamaktadır.Bu durumu yurtdışında ve çeşitli kurumlarda ikna etmekte zordur.

Dolayısıyla çocuklar ve kadınlar dahil korumasız bırakmaya neden olan "sosyal çalışma görevlisi" ve "adli destek görevlisi" gibi garabet tanımların en kısa zamanda ortadan kaldırılması için sahip olduğunuz bilgi ve yoğun bir şekilde gerçeklerle ele almanız insan hakları içinde bir umut kaynağı olabilir.Bakanlığı ve görevini de anlamlı kılabilmektedir. Bu açıdan hem sosyal hizmetler hemde çocukların korumasız bırakmasına yönelik katkı ve çabalar arasında ki proje ve çalışmaların, evrensel değerle yeniden ele alması da önemlidir.

Sadece Belçika da ki uygulamaları dikkate alarak rol ve görevlerin açık ve şekilde olmasına yönelik idari dahil bir iki düzenlemeyle bu durumu engellemek halen mümkündür. Soruna neden olanlar açık ve net olduğu için çözümlerde gayet açıktır.Alışkanlık ve ezberleri aşmak bir filin hendekten aşması ise bunlardan daha da zordur. Halbuki ve iyi niyetlerle birlikte söz konusu "sosyal çalışma görevlisi "gibi bu tamının iptali dahil Çocuk Koruma Kanunundaki bazı düzenlemelerin dikkate alınması diğer önemli konudur.Yeter ki 4,6 ve 44 üncü maddenin ve de Avrupa Sosyal Şartı'nın 7,13,14 ve 16 gibi diğer maddelerin kıymetini ve değerini bilmenizi de dileriz.Bürokratlarınızı dinlerken daha da fazla düşünmesiyle, çaresizliğin süre gelmesine de gerek yoktur.

Kimsesizlerin kimsesi olması ve çocukların ,kadınların korunması için bu konuda duyarlılığınıza güvenerek öncülük yapmanızı da ayrıca dileriz..

İyi günler.İyi çalışmalar.İçten selam ve saygılar. 29.10.2024

TEKRAR CUMHURİYETİN 101.YILINI DA ÖZELLİKLE KUTLARIM

SHU Nihat Tarimeri

Çocukkorumatürkiye.com.

Sosyalhizmetuzmani.com

Tel:0543 769 29 49